

Vergaderjaar 2001–2002

26 834

Socialeverzekeringspositie van grensarbeiders

Nr. 6

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 10 januari 2002

De vaste commissies voor Financiën¹, voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid² en voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport³ hebben op 20 december 2001 overleg gevoerd met staatssecretaris Hoogervorst van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, staatssecretaris Bos van Financiën en minister Borst van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over:

- **het kabinetsstandpunt over de aanbevelingen van de Commissie grensarbeiders (SOZA-01-840/FIN-01-581) en de brief van de staatssecretaris over het standpunt met betrekking tot aanbeveling 20 uit het rapport van de Commissie grensarbeiders.**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De heer **Wilders** (VVD) is verheugd dat de problematiek van het AOW-gat van vrouwen van grensarbeiders lijkt te zijn opgelost. Het door zijn fractie samen met de fractie van de PvdA ingediende amendement is met algemene stemmen aangenomen. Er is nu een dekking van 25 mln structureel

¹ Samenstelling:

Leden: Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmöller (GroenLinks), Crone (PvdA), voorzitter, Voûte-Droste (VVD), Noorman-den Uyl (PvdA), Giskes (D66), Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Van Dijke (ChristenUnie), Bakker (D66), De Vries (VVD), Hofstra (VVD), De Haan (CDA), ondervoorzitter, Stroeken (CDA), Van Beek (VVD), Balkenende (CDA), Vendrik (GroenLinks), Remak (VVD), Wijn (CDA), Kuijper (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Bolhuis (PvdA), Slob (ChristenUnie) en Çörüz (CDA).

Plv. leden: Koenders (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Balemans (VVD), Van Oven (PvdA), Schimmel (D66), Klein Molekamp (VVD), De Wit (SP), Hoekema (D66), Van Walsem (D66), Wilders (VVD), Blok (VVD), Dankers (CDA), Hillen (CDA), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Rabbae (GroenLinks), Hessing (VVD), Van den Akker (CDA), Timmermans (PvdA), Hindriks (PvdA), Smits (PvdA), Van der Vlies (SGP), Ten Hoopen (CDA) en Duijkers (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Terpstra (VVD), voorzitter, Biesheuvel (CDA), Schimmel (D66), Noorman-den Uyl (PvdA), ondervoorzitter, Kamp (VVD), Van Lente (VVD), Van Dijke (ChristenUnie), Bakker (D66), Visser-van Doorn (CDA), De Wit (SP), Van der Knaap (CDA), Harrewijn (GroenLinks), Balkenende (CDA), Van Gent (GroenLinks), Smits (PvdA), Verburg (CDA), Bussemaker (PvdA), Spoelman (PvdA), Örgü (VVD), Van der Staaij (SGP), Santi (PvdA), Wilders (VVD), Snijder-Hazelhoff (VVD), Depla (PvdA) en Bolhuis (PvdA).

Plv. leden: E. Meijer (VVD), Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Giskes (D66), Kortram

(PvdA), Blok (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Van Middelkoop (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Stroeken (CDA), Marijnissen (SP), Ten Hoopen (CDA), Vendrik (GroenLinks), Mosterd (CDA), Rosenmöller (GroenLinks), Schoenmakers (PvdA), Dankers (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Middel (PvdA), Weekers (VVD), Van Walsem (D66), Oudkerk (PvdA), De Vries (VVD), Van Splunter (VVD), Van der Hoek (PvdA) en Hamer (PvdA).

³ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Middel (PvdA), Van Lente (VVD), voorzitter, Dankers (CDA), Oudkerk (PvdA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Rouvoet (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Van Blerck-Woerdman (VVD), Passtoors (VVD),

Gortzak (PvdA), Hermann (GroenLinks), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), Kant (SP), E. Meijer (VVD), Van der Hoek (PvdA), Blok (VVD), Mosterd (CDA), Çörüz (CDA) en Pitstra (GroenLinks).

Plv. leden: Lambrechts (D66), Rehwinkel (PvdA), Apostolou (PvdA), Örgü (VVD), Verburg (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Weekers (VVD), Ravestein (D66), Slob (ChristenUnie), Van 't Riet (D66), Terpstra (VVD), Udo (VVD), Belinfante (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Ross-van Dorp (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Duijkers (PvdA), Smits (PvdA), Marijnissen (SP), O. P. G. Vos (VVD), Hamer (PvdA), Cherribi (VVD), Rietkerk (CDA), Visser-van Doorn (CDA) en Van Gent (GroenLinks).

voor oplossing van dit probleem. Is de staatssecretaris van Sociale Zaken bereid nu snel met een wetsvoorstel te komen om het AOW-gat van vrouwen van grensarbeiders over de periode 1 januari 1957 tot 1 januari 1980 te dichten?

Er is vorige week een wetsvoorstel behandeld over de exporteerbaarheid van de Wajong. Hij wacht de door de regering toegezegde notitie over de exporteerbaarheid in relatie tot de referte-eis af.

Het kabinet vindt dat voorlichting over de mogelijkheid van het verkrijgen van een vrijstelling van verzekering voor de volksverzekeringen op grond van artikel 22 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 van groot belang is, maar merkt op dat gerichte voorlichtingsactiviteiten voor deze groep postactieven moeilijk te realiseren zijn. Hoe denkt het kabinet adequaat vorm te gaan geven aan deze voorlichting?

Zijn fractie heeft in het algemeen overleg van 1 februari aan de regering gevraagd om de nodige creativiteit te betonen bij de toepassing van de vrijstellingseis dat de duurzame buitenlandse uitkering overeen moet komen met 70% van het brutominimumloon, terwijl deze uitkering in Duitsland netto wordt uitbetaald. De regering vindt een netto-nettovergelijking uitvoeringstechnisch gecompliceerd, maar wil nader onderzoek laten doen naar eventuele andere oplossingen. Zijn fractie verzoekt het kabinet de mogelijkheid te onderzoeken om op basis van een bepaalde factor de Duitse uitkering te bruteren alvorens de vergelijking te maken en in januari of februari 2002 met een voorstel op dit punt te komen.

De regering blijft het werklandbeginsel als uitgangspunt hanteren, maar zal de verschillende belangenorganisaties van grensarbeiders benaderen met de vraag om hun voorkeur te motiveren voor het werkland – respectievelijk het woonlandbeginsel. Hij gaat er vooralsnog van uit dat het werklandbeginsel van toepassing blijft. Wanneer denkt de regering een beslissing te nemen?

De heer **Kuijper** (PvdA) is eveneens blij dat de onrechtvaardigheid van het AOW-gat van vrouwen van grensarbeiders door de aanname van het amendement van de VVD en de PvdA is opgelost. Hij verwacht dat de staatssecretaris van Sociale Zaken binnenkort met een wetsvoorstel zal komen.

Het kabinet heeft praktisch alle aanbevelingen van de commissie-Linschoten overgenomen. Hij spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop sommige problemen waarmee de grensarbeiders al jaren geconfronteerd worden, zijn opgelost. Dat is voor een deel het gevolg van een aantal arresten. Er zijn achteraf een aantal reparaties uitgevoerd. Dit geeft aan dat er bij de ontwikkeling van de nationale wetgeving onvoldoende wordt gekeken naar de problematiek van de grensarbeiders. Er is al een aantal keren gevraagd om een grenslandtoets in te stellen, maar dit heeft niet tot resultaat geleid. De FNV heeft nu het voorstel gedaan om een commissie samen te stellen waarin ook de sociale partners zitting hebben. Deze commissie kan eventuele problemen signaleren en voorstellen doen. Steunt de staatssecretaris een dergelijk voorstel als een alternatief voor de grenslandtoets? Deze commissie kan de regering dan redelijk op tijd informeren over de problemen die zich aandienen.

Hij is het met het kabinet eens dat de grensarbeidersproblematiek het beste op Europees niveau kan worden opgelost. Dit geldt zeker voor de coördinatie van de fiscaliteit en de sociale zekerheid. Dit betekent echter niet dat er geen nationaal beleid behoeft te worden gevoerd. Nederland dient overleg te voeren met Duitsland en België. De problemen van grensarbeiders worden vaak veroorzaakt door een verschil in wetgeving tussen België en Nederland of Duitsland en Nederland.

Een goed voorbeeld is de laatstelijk in Duitsland verzekerde grensarbeider die arbeidsongeschikt wordt. Het komt in een beperkt aantal gevallen voor dat een grensarbeider die laatstelijk in Duitsland heeft gewerkt en voor-

heen in Nederland, naar Nederlands WAO-recht volledig arbeidsongeschikt is en naar Duits recht volledig arbeidsgeschikt wordt verklaard. Het kabinet constateert dat er een verschil is in de toetredingsdrempels tussen Nederland en Duitsland, maar biedt geen oplossing. Is dit niet typisch een punt om in bilateraal overleg aan de orde te stellen?

Hij heeft in het laatste algemeen overleg het probleem aangekaart van de wachtgeldden voor ambtenaren-onderwijsgeevenden die als grensarbeider in Nederland werken, maar in Duitsland of België wonen. De Kamer zou hierover in de brief bij het kabinetsstandpunt over de aanbevelingen van de commissie-Linschoten worden geïnformeerd. Hij is niet geheel tevreden over deze informatie. Hij is het ermee eens dat vanaf 1 februari de Europese coördinatieverordening van kracht is. Er vindt nu echter een driedeling plaats. Er is voor een categorie ambtenaren-onderwijsgeevenden een overgangsregeling gemaakt, maar wat gebeurt er daarna? Hebben deze mensen na afloop van de overgangsregeling geen recht meer op een WW-uitkering en zullen zij bijstand ontvangen? Wat doet het woonland in een dergelijke situatie? Welke kans hebben zij op het vinden van werk gezien hun specifieke arbeidsverleden?

Er is in het laatste algemeen overleg ook gesproken over de samenvoeging van het grensinformatiepunt te Heerlen. Daarbij is afgesproken dat er naast de bemensing vanuit Financiën ook bemensing vanuit Sociale zaken en Werkgelegenheid zou komen. Wanneer gaat dit gebeuren?

De heer **Stroeken** (CDA) is het ermee eens dat de oplossingen in het dossier grensarbeiders erg lang op zich hebben laten wachten. Gelukkig zijn er de laatste jaren toch een aantal goede dingen gebeurd. Ook hij vindt het een groot succes dat de AOW-korting uiteindelijk toch beëindigd is, zij het dat hij op zijn minst moeite heeft met de manier waarop dit is gebeurd.

Hij put ook uit de discussie over andere punten, zoals de AWBZ voor buitenlanders, de WTZ en de Wajong de hoop dat het dossier grensarbeiders een positievere benadering zal krijgen bij Sociale Zaken. Wanneer de regering de internationale uitwisseling van arbeid serieus neemt, moet zij ook dit dossier serieus nemen.

Ook zijn fractie heeft aan de regering gevraagd of vrijstelling van volksverzekeringen mogelijk is bij dubbele verzekering. Het kabinet blijft bij het standpunt dat vrijstelling alleen verleend wordt, indien sprake is van een buitenlandse wettelijke regeling op grond waarvan betrokkene verzekerd is. Bekend zijn de gevolgen voor de Lufthansiaten van wie de verzekering niet berust op een wettelijke regeling maar van wie de eventuele uitkeringen wel door de overheid gegarandeerd worden. Zijn fractie heeft enkele suggesties voor een oplossing gedaan. Kan de regering hier nog eens naar kijken?

In verband met het verkrijgen van een AOW-uitkering voor de jongste partner in plaats van de AOW-toeslag aan de oudste partner worden Belgische pensioenen gekort, ook als het totale gezinsinkomen niet is toegenomen. In het Engelbrecht-arrest wordt deze pensioenkorting verboden. Is de Nederlandse overheid bereid België conform het Engelbrecht-arrest te verzoeken, deze korting ongedaan te maken? Het betreft voornamelijk Nederlandse ingezetenen en Nederlandse inwoners van België.

Hij is niet gelukkig met het voornemen van het kabinet om de Toeslagenwet op bijlage 2bis van 1408/71 geplaatst te krijgen als niet-exporteerbare prestatie. Hij wacht de resultaten van het door de Europese Commissie aangekondigde onderzoek naar alle regelingen die op de lijst staan af.

De heer **De Wit** (SP) constateert verheugd dat er in het dossier grensarbeid steeds meer oplossingen tot stand worden gebracht die de instemming van zijn fractie hebben.

In de discussie over woonland- of werklandbeginsel is hij voorstander van het woonlandbeginsel. De gelijkheid met de collega's op de werkvloer dient voorop te staan. Uit dien hoofde dienen de premies gelijk te zijn. De verschillen met de buurman in het woonland zijn onvermijdelijk zolang er verschillen zijn in nationale systemen. De onbillijkheden in de systemen moeten via bilaterale regelingen zoveel mogelijk worden opgelost, terwijl de resterende problemen nationaal gecompenseerd dienen te worden. Vanuit de belangenorganisaties is de suggestie gedaan om permanente liefst bilaterale interdepartementale commissies in te stellen, die een toets uitvoeren op de nieuwe beleidsvoornemens in de onderscheidene landen. Hoe denkt de staatssecretaris hierover?

Hij is blij dat het AOW-gat nu gerepareerd zal worden. Door het amendement van de VVD en de PvdA is nu toch een doorbraak geforceerd. Wanneer kan de Kamer de notitie van de staatssecretaris over de exporteerbaarheid van de Wajong in relatie tot de referte-eis verwachten? Als gevolg van de verschillende systemen in Duitsland en Nederland krijgt een WAO'er als zijn uitkering in Duitsland wordt afgewezen, in Nederland een vrij kleine uitkering. De FNV stelt voor om in bilateraal overleg te bezien of via de Duitse werkloosheidsregelingen een oplossing te vinden is en of er anders door Nederland zelf een compensatie geboden kan worden. Hoe denkt de staatssecretaris hierover?

De heer **Vendrik** (GroenLinks) is van mening dat de diverse problemen rond de grensarbeidersproblematiek veel sneller opgelost moeten en kunnen worden. De bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zouden meer energie in dit dossier moeten stoppen.

Er is nu 25 mln structureel uitgetrokken om het AOW-gat voor vrouwen van grensarbeiders te dekken. Het kabinet heeft in de brief van 11 december echter gesproken over een bedrag van 40 mln. Kan de staatssecretaris hierop ingaan?

Hij sluit zich aan bij de opmerkingen over de in Nederland woonachtige AOW'ers die tussen wal en schip vallen en de wachtgelden voor de ambtenaren-onderwijsgeevenden. Hij is verheugd over het besluit inzake de Wajong.

Er is een kleine groep arbeidsongeschikten die in het buitenland woont, die ooit een recht verkregen heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Deze groep had, als men in Nederland woonachtig was, recht op een aanvullende uitkering ingevolge de Toeslagenwet. Hij ziet niet in waarom deze uitkering volgens de Toeslagenwet niet exporteerbaar is. Het gaat om een groep met een zodanig lage uitkering dat men er nauwelijks van kan rondkomen. Dit probleem komt niet voor in de rapportage-Linschoten. Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij dit probleem oplost?

Antwoord van de regering

De **staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid** verzekert de Kamer dat het geen onwil is dat de oplossing van een aantal problemen lang op zich laat wachten. Het betreft vaak een politiek verschil van mening. Verder is de wetgeving op het gebied van de sociale zekerheid taaie kost, die veel met nationale tradities te maken heeft en minder gemakkelijk Europees te regelen valt.

De Kamer heeft een amendement ingediend om het AOW-gat van vrouwen van grensarbeiders te repareren. Het kabinet heeft daar in een brief aan de Kamer enige bedenkingen bij geplaats. Niettemin heeft de Kamer beide amendementen die hierop betrekking hebben, aangenomen. Hij is graag bereid om de AOW-wet nu zeer snel te veranderen. Het gaat hier om een vrij eenvoudige wetsaanpassing. De structurele financiële dekking van het amendement zal op termijn zeker voldoende zijn, omdat het bij het AOW-gat gaat om een aflopende zaak. Hij stelt het op prijs dat

de Kamer boter bij de vis heeft gegeven. Het wetsvoorstel zal nog binnen deze kabinetsperiode de Kamer bereiken.

Hij zal binnen twee maanden met een notitie over de exporteerbaarheid van de referte-eis van de Wajong naar de Kamer komen.

Het is zijn bedoeling om de voorlichting over de vrijstelling volksverzekeringen zoveel mogelijk via het grensinformatiepunt te laten geschieden. Hij zal in februari 2002 met een brief komen over de bruto-brutovergelijkingen. Hij zal hierin ook de problematiek van de Lufthansiaten meenemen. Het probleem doet zich vooral voor bij de Duitse uitkeringen. Deze worden netto uitgekeerd en gaan vaak vergezeld van bovenwettelijke uitkeringen die door de staat gegarandeerd worden. Er is wellicht een oplossing te vinden door de gekoppelde bovenwettelijke uitkeringen in de vergelijking mee te nemen. Daarmee wordt de grens van 70% gemakkelijker gehaald. Hij zal daarbij ook aandacht besteden aan het bruteringsverhaal.

Er is opnieuw aandacht gevraagd voor de grenslandtoets. Hij is van plan om bij wetsvoorstellen die effecten kunnen hebben voor grensarbeiders, zoals een verandering van de WAO, specifiek aandacht te gaan besteden aan het probleem van de grensarbeiders. Ook interdepartementaal moet hieraan aandacht worden besteed. Het is in zo'n geval een goede zaak om tijdig met de Belgische of Duitse partner te gaan spreken. Hij vindt het prima dat de FNV een voorstel heeft gelanceerd om vanuit de sociale partners een commissie in te stellen die op voorhand grensarbeidersproblemen signaleert en de regering daarover informeert. De constructie om bilaterale permanente interdepartementale toetsingscommissies in te stellen, lijkt hem erg zwaar.

Het is moeilijk een oplossing te vinden voor het probleem van de werknemer die laatstelijk in Duitsland heeft gewerkt en daar buiten de WAO-uitkering valt omdat de toetredingsdrempel hoger is, maar die in Nederland arbeidsongeschikt wordt verklaard. Er staat een herziening van de WAO voor de deur, waardoor het Nederlandse WAO-stelsel in de toekomst meer op het Duitse kan gaan lijken. Hij zal bij de herziening van het WAO-stelsel goed op deze problematiek letten. Hij heeft goede nota genomen van de suggestie om bilateraal te kijken naar de mogelijkheid van een aanvulling vanuit de Werkloosheidswet, omdat iemand in Duitsland in feite niet arbeidsongeschikt is. Hij zal dit probleem bij de eerstvolgende gelegenheid met zijn Duitse collega bespreken.

Er is verder gevraagd naar de aanwezigheid van ambtenaren van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het grensinformatiepunt. De SVB heeft onlangs een callcenter geopend. Dit is gebeurd op basis van een onderzoek waaruit bleek dat 95% van de mensen die vragen hebben over grensarbeidersaangelegenheden de telefoon gebruiken. Om zo snel mogelijk te kunnen starten is voor deze oplossing gekozen. De ervaring leert verder dat van de bestaande spreekuren weinig gebruik wordt gemaakt. Er wordt in Heerlen een keer per maand spreekuur gehouden door het Bureau Duitse Zaken samen met de belastingdienst, waar zo'n 10 personen verschijnen. Hij zal het succes van de formule van het callcenter in de praktijk nauwlettend in de gaten houden. Mocht blijken dat er toch behoefte bestaat aan een spreekuur, dan zal bekeken worden of in deze leemte kan worden voorzien.

De Belgische autoriteiten doen hun best om voor het probleem van de Belgische pensioenkorting een oplossing te vinden. De staatssecretaris zal bij zijn Belgische collega nog eens vragen hoe het ermee staat.

De toeslagen zijn wel exporteerbaar binnen Europa, hoewel je er vraagtekens bij zou kunnen zetten of een bijstandsachtige voorziening exporteerbaar moet zijn. Ook de bijstand is om zeer goede redenen niet exporteerbaar. De commissie bekijkt op dit moment of de Toeslagenwet op bijlage 2bis gezet moet worden. De staatssecretaris kan in principe instemmen met exporteerbaarheid.

Vragen aan de staatssecretaris van Financiën

De heer **Weekers** (VVD) merkt op dat de regering zeer welwillend is omgesprongen met de aanbevelingen van de commissie-Linschoten op het gebied van de fiscaliteit. De meeste aanbevelingen worden overgenomen en enkele aanbevelingen worden nader uitgezocht. De overgenomen aanbevelingen kunnen wat hem betreft worden afgevinkt. Kan de staatssecretaris de Kamer aan het eind van het eerste kwartaal 2002 een voortgangsbrief zenden over de aanbevelingen die nog nader onderzoek vergen?

Het gaat daarbij om de aanbevelingen 1 en 2, die op kabinetsbreed terrein liggen. Het betreft verder aanbeveling 12, de concentratie op een eenheid van de belastingdienst. Volgens de staatssecretaris van Financiën is de medewerking van België vereist. De heer Weekers heeft signalen ontvangen dat België inmiddels zeer welwillend zou zijn en een equivalent van de commissie-Linschoten heeft opgericht.

Wat de aanbevelingen 16 en 17 met betrekking tot de invulling van de pensioenparaplu en de behandeling van de lijfrenteaftrek betreft, heeft het kabinet zich bereid verklaard nader onderzoek te verrichten. Kan de staatssecretaris daar aan het eind van het eerste kwartaal 2002 over rapporteren?

Er zijn twee fiscale punten die in de praktijk tot problemen leiden. Dat is om te beginnen de Alterzeitreglung, de deeltijdregeling voor ouderen. Hoe gaat de Nederlandse regering hier in fiscale zin mee om? Wordt over deze uitkering in Nederland wel of geen belasting geheven?

De Duitsers kennen verder een Eigenheimzulage, een sociaal-fiscaal voordeel vergelijkbaar met de Nederlandse hypotheekrenteaftrek. Deze wordt gereserveerd voor mensen die in Duitsland wonen. Kan deze toelage op grond van de verordening 1612/68 ten goede komen aan de Nederlandse grensarbeiders die werkzaam zijn in Duitsland en daar onbeperkt belastingplichtig zijn? Is de staatssecretaris bereid dit te onderzoeken en dit zo nodig via de Europese Commissie aan te kaarten of bilateraal met Duitsland?

Hij is blij dat het grensoverschrijdend informatiepunt inmiddels functioneert. In fiscale kwesties functioneert het Team grensoverschrijdend werken zeer goed, maar men zit aan de grens van de capaciteit. Is de staatssecretaris bereid de capaciteit van het team uit te breiden? Hoe staat het met de gedachte om te komen tot arbitrage, het in gezamenlijkheid met de Duitse of Belgische fiscus tot een oplossing brengen van de dossiers?

De heer **Kuijper** (PvdA) wijst erop dat De Europese vereniging van grenslandbewoners in september in een brief gevraagd heeft naar de Alterzeitreglung maar nog geen antwoord heeft gekregen.

De Kamer wordt tijdens de onderhandelingen die plaatsvinden over de inhoud van de nieuwe belastingverdragen niet geïnformeerd. Kan de staatssecretaris iets zeggen over zijn inzet met betrekking tot een eventuele compensatieregeling voor hypotheekrenteaftrek voor alleenverdieners die in Nederland wonen en in Duitsland werkzaam zijn? Is de staatssecretaris van mening dat dit probleem naar analogie van het Nederlands-Belgische belastingverdrag is op te lossen? Zo nee, wil hij de Kamer hierover dan informeren? Er is dan misschien een oplossing te vinden in de systematiek van de Eigenheimzulage.

De heer **Stroeken** (CDA) complimenteert de staatssecretaris van Financiën voor de snelle en adequate aanpak van de problemen.

Kan de staatssecretaris nog eens uiteenzetten waarom de schaduwberekening alleen van toepassing is wanneer iemand gedwongen van baan verandert, bijvoorbeeld bij overnames, fusies en dergelijke?

Hij vraagt aandacht voor de hypotheekrente voor uitgaande grensarbeiders die niet afgetrokken kan worden, terwijl ze geen Eigenheimzulage hebben. Kan de staatssecretaris hierop reageren?
Er is gesproken over een belastingunit in het zuidwesten van het land. Wordt overwogen om een separate unit in Zeeuws gebied op te richten?

De heer **Vendrik** (GroenLinks) merkt op dat in de aanbevelingen van de commissie-Linschoten en de kabinetsreactie wordt verwezen naar het conceptbelastingverdrag Nederland-België. Kan de staatssecretaris de Kamer inlichten over de laatste stand van zaken rond de procedure? Hij is benieuwd naar de wetstekst die ter ratificatie van het verdrag aan de Kamer wordt aangeboden.

Hij wil nog een opmerking maken over de compensatieregeling voor werknemers in België die van baan veranderen. Volgens de aanbeveling en de kabinetsreactie daarop vallen alleen die werknemers onder de compensatieregeling artikel 27 paragraaf 2 van de ontwerpwet, die gedwongen van baan veranderen door fusie en overname. Er ontstaat dan formeel een andere dienstbetrekking. Dit geldt dus niet voor werknemers die vrijwillig van baan veranderen of migreren. Is dat een juiste beperking van de werkingssfeer van artikel 27 paragraaf 2? Hoe verhoudt zich dit tot de onderhandelingen die worden gevoerd met Duitsland over de herziening van het belastingverdrag? Wanneer zal dit verdrag aan de Kamer worden aangeboden?

Antwoord van de regering

De **staatssecretaris van Financiën** zal de complimenten van de Kamer doorgeven aan zijn ambtenaren.

Hij zal voor het eind van het eerste kwartaal 2002 een rapportage aan de Kamer zenden waarin hij de voortgang zal schetsen van alle zaken die nog in meerdere of mindere mate openstaan. Hij zal rond deze tijd ook reageren op de vragen over de Alterzeitreglung, de pensioenen en de lijfrenteafrek.

De kwestie van de capaciteit van het tijdelijke grensarbeidersinformatiepunt en de arbitrage staat vandaag niet op de agenda. Als de heer Weekers de regering de precieze signalen doet toekomen, zal de staatssecretaris hierop in zijn halfjaarlijkse rapportage aan de Kamer reageren. Er is gewezen op de toelage voor eigenhuisbezitters in Duitsland die onder de Duitse belastingwetten vallen. Hij ziet het niet als zijn taak om zich te gaan bemoeien met de rechten die mensen hebben als ze onder de Duitse belastingwet vallen. Wanneer men vindt dat men discriminerend behandeld wordt, staan er wegen van beroep en bezwaar en uiteindelijk bij de rechter open om op basis van Europese normen die ook in Duitsland gelden, de zaak aanhangig te maken.

Volgens zijn informatie verloopt de uitvoering van aanbeveling 12, concentratie bij een eenheid van de belastingdienst, naar wens. Hij zal dit blijven volgen.

De staatssecretaris verwijst met betrekking tot de vraag naar compensatiemogelijkheden in de sfeer van de hypotheekrenteafrek in relatie tot Duitsland en de daar lopende verdragsonderhandelingen naar de brief van 15 december 1999. Er wordt gestreefd naar een materieel vergelijkbare uitkomst als met België gerealiseerd is.

De compensatieregeling die via de schaduwrekening de nettoachteruitgang compenseert bij de overgang van het ene naar het andere stelsel loopt af op het moment dat er sprake is van een wijziging of beëindiging van de arbeidsovereenkomst. De commissie-Linschoten heeft erop gewezen dat het verstandig is om dat moment iets ruimer te definiëren en daarbij in het oog te houden dat er bij fusies geen sprake is van vrijwilligheid. Hij staat hier welwillend tegenover. Dit zal in de memorie van toelichting bij het verdrag adequaat onder woorden worden gebracht. De

redenering blijft overigens dat mensen die vrijwillig van baan veranderen, een zelfgekozen moment hebben waarop ze de vooren nadelen van hun beslissing kunnen afwegen. Door voor mensen die vrijwillig een andere arbeidsovereenkomst aangaan de compensatieregeling door te laten lopen, wordt ongelijkheid gecreëerd ten opzichte van mensen die thans niet in die situatie verkeren maar na 1 januari 2003 voor zo'n arbeidsovereenkomst kiezen. Dit punt zal in de memorie van toelichting bij het verdrag uitvoerig uiteen worden gezet. De wetsteksten zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2002 naar de Kamer worden gestuurd.

De opmerking over het oprichten van een belastingeenheid in Zeeland berust mogelijk op een misverstand. Het lijkt de staatssecretaris goed om alle zaken gecoördineerd onder te brengen bij een eenheid in het zuiden van het land, maar het is niet de bedoeling om een nieuwe eenheid op te richten.

Nadere gedachtewisseling

De heer **Weekers** (VVD) is het met de staatssecretaris eens dat er een juridische weg openstaat voor mensen die zich benadeeld voelen op het gebied van de Eigenheimzulage. Dit betekent echter in de praktijk jarenlang procederen. Wellicht zouden bepaalde zaken op een simpeler manier zijn op te lossen door inschakeling van de eerder genoemde bilaterale commissie, die van tijd tot tijd bij elkaar komt om problemen te inventariseren en op te lossen. Dat is alleen mogelijk als beide landen hier in vrijwilligheid aan meewerken. Is de staatssecretaris bereid om zijn uitvoeringsdeskundigen hiervoor in te zetten? De heer Weekers heeft begrepen dat de sociale partners ook bereid zijn hiervoor expertise in te zetten.

De heer **Kuijper** (PvdA) merkt op dat er met redelijke zekerheid verondersteld kan worden dat de kwestie van de Eigenheimzulage een gerechtelijke procedure wordt, als dit punt nu niet goed geregeld wordt. Hij heeft in eerste termijn gewezen op het vele correctiewerk dat heeft plaatsgevonden als gevolg van allerlei arresten. Het zou verstandig zijn om de problematiek bilateraal aan de orde te stellen met Duitsland of voor te leggen aan de Europese Commissie.

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in eerste termijn toegezegd het callcenterinitiatief van de SVB te zullen evalueren. De staatssecretaris van Financiën heeft eenzelfde toezegging gedaan op het gebied van de evaluatie van de capaciteit van zijn medewerkers bij het grensinformatiepunt. Kunnen deze beide evaluaties worden gecombineerd?

De heer **Stroeken** (CDA) wacht de uiteenzetting over de schaduwberekening in de memorie van toelichting af.

De heer **Vendrik** (GroenLinks) merkt op dat de discussie over de compensatieregeling zal worden voortgezet bij de wettelijke behandeling van het ratificatievoorstel. De redenering van vrijwilligheid gaat vooral op voor die situaties dat iemand naar België gaat om daar te werken. Iemand is dan volledig in de gelegenheid om de fiscale consequenties en de consequenties op het gebied van de sociale zekerheid te overwegen. Als iemand reeds in België werkt, is dat een goed argument om iemand in die situatie recht te geven op de compensatieregeling, zij het in aflopende mate als iemand van baan verandert in hetzelfde land. Er kan anders een situatie ontstaan dat iemand op een bepaalde werkplek blijft uit angst voor de consequenties op het gebied van de fiscaliteit en de sociale zekerheid.

De **staatssecretaris van Financiën** is graag bereid het debat over de vrije keuze die mensen hebben bij baanverandering in België te voeren bij

de behandeling van het ratificatievoorstel. Hij wijst erop dat het hier gaat om mensen die in Nederland wonen en in België werken.

Hij wil mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid graag toezeggen dat de evaluaties op het gebied van het grensinformatiepunt gecombineerd zullen worden.

Het zou geen goede zaak zijn als hij zich het lot van iedere Nederlander zou moeten aantrekken die in een ander land onderhevig is aan belastingwetten en problemen ondervindt in de wijze waarop dit uitwerkt. Hij zal dit punt op een passend moment en op een passende wijze onder de aandacht brengen van zijn Duitse collega.

Vragen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

De heer **Weekers** (VVD) wil graag de volgende vragen stellen aan de minister van VWS.

Is de minister bereid een notitie naar de Kamer zenden over het vrije patiëntenverkeer? Zij spreekt hierover begin februari met haar collega-ministers van volksgezondheid in een informele raad. In hoeverre kan zij afspraken maken met haar collega's over de vergoedingen die in het grensoverschrijdend patiëntenverkeer worden gevraagd?

De minister heeft met de standaardpakketpolis en de nieuwe WTZ zelf de woonplaatseis opgeheven. Er ligt een wetsvoorstel bij de Kamer. Tegelijkertijd hebben de sociale partners in de Stichting van de Arbeid nog steeds een uitzonderingspositie voor grensarbeiders afgesproken als het gaat om collectieve contracten. Wil de minister dit punt aan de orde stellen?

Er zouden nog problemen zijn met de Pflegeversicherung in Duitsland van mensen die niet onder de Duitse Krankenkasse vallen. Kan de minister hier nader over berichten?

Kan de minister binnen twee weken schriftelijk antwoorden op de door de commissie gestelde vragen?

De heer **Stroeken** (CDA) complimenteert de minister voor het antwoord op schriftelijke vragen van de CDA-fractie. Er ligt een toezegging en een wetsvoorstel met betrekking tot de WTZ (Wet toegang ziektekostenverzekeringen). Ook de problemen van de vrijwillige AWBZ c.q. de AWBZ voor buitenlanders zijn snel geregeld.

Hij heeft nog enkele vragen over de WTZ. Hoe staat het met de verzekeringen van de gezinsleden van inkomende grensarbeiders? Zijn de in het buitenland wonende verzekerden ook de wettelijke bijdrage MOOS-WTZ verschuldigd, medefinanciering oververtegenwoordiging oudere ziekenfondsverzekerden? Dat kost 50 gulden per maand. Zo ja, betekent dat dat de WTZ onder het bereik van 1408/71 komt te vallen?

Er ligt nog een knelpunt met betrekking tot de verhoging van de ziekenfondspremie voor gepensioneerde grensarbeiders. De 65-plussers zouden gecompenseerd worden via de AOW. Dat heeft voor gepensioneerde grensarbeiders nadelig uitgedaakt. Zij kregen minder of geen compensatie, omdat zij geen of geen volledige AOW krijgen. Van het buitenlandse pensioen moet echter wel de verhoogde premie van 7,95% worden betaald. Is het mogelijk een compenserende maatregel te overwegen voor deze mensen?

Over de Pflegeversicherung bestaat een verschil van mening. De minister schrijft dat zij denkt dat de zaak na het arrest-Molenaar is opgelost. Maar Duitsland legt het arrest zo uit dat als Pflegegeld alleen een vergoeding voor mantelzorg aan huis in Nederland wordt uitgekeerd. Professionele zorg is nog steeds uitgesloten. Wat kan de minister alsnog aan deze situatie doen?

Het departement doet zijn best om grensoverschrijdende zorg mogelijk te maken, waar dit kan. Er is echter een verschil tussen particulier verzekerden die de zorg heel gemakkelijk kunnen krijgen en fondspatiënten.

Overigens worden de fondspatiënten door sommige verzekeraars gesteund. Volgens het arrest-Smits-Speerbooms zou het wenselijk zijn dat Nederland de richtlijnen via een ministeriële regeling zodanig aanpast dat deze zorg in het buitenland ook gemakkelijk verleend kan worden aan fondspatiënten. Een aanpassing van artikel 3 Verstrekkingenbesluit ziekenfondsverzekering en artikel 1 Regeling hulp in het buitenland ziekenfondsverzekering zou nodig zijn. Dat staat in noot 6 bij het betreffende arrest. Is de minister bereid om op basis van een aangepaste ministeriële regeling fondspatiënten de mogelijkheid te bieden tot een snelle zorg door niet-gecontracteerde zorgverleners in het buitenland?

De heer **De Wit** (SP) vraagt of het juist is dat de WTZ niet toegankelijk is voor gezinsleden. Zo ja, is het dan juist om een omslagregeling toe te passen als een groot gedeelte van de mensen is uitgesloten van de verzekering? Kan de regering inzicht geven in de inkomenseffecten? In de AWBZ ontbreken professionele thuiszorg of opname in een verpleeginrichting. Is zijn informatie juist dat Nederlanders die in Duitsland werken geen toegang hebben tot de AWBZ?

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Terpstra

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Crone

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Van Lente

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Nava